

(i) Printed Pages: 8]

Roll No. ....

(ii) Questions : 9+9+9]

Sub. Code :

0	3	3	7
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 4th Semester
Examination**

1047

PSYCHOLOGY

(In All Mediums)

Experimental Psychology

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Note :- (i) Attempt *five* questions in all. All questions carry equal marks.

(ii) Attempt *one* question from each Unit.

(iii) Question No. 1 is compulsory.

(iv) Candidates are allowed to use statistical tables attached and non-programmable calculators.

1. Attempt any *seven* of the following :

(i) Basal Ganglia

(ii) Young Helmholtz

N-66

(1)

Turn Over

- (iii) Fovea
- (iv) Motion Parallax
- (v) Goodness of fit
- (vi) Illumination
- (vii) Span of attention
- (viii) Autokinetic effect
- (ix) Divergent thinking
- (x) Type II error
- (xi) Successive scanning
- (xii) Kurtosis

7×2=14

Unit-I

2. Throw light on theories of colour vision. 14

Or

3. Explain structure and functioning of ear with the help of diagram. 14

Unit-II

4. Define Perception. Explain Monocular and Binocular cues of depth perception. 14

Or

5. Write short notes on : 7,7
- (a) Objective factors affecting attention
  - (b) Characteristics of Perception

Unit-III

6. Write short notes on :

(a) Stages of problem solving

(b) Types of concepts

7,7

Or

7. Elucidate in detail on Torrance theory of creativity. 14

Unit-IV

8. Explain characteristics of normal Probability curve in detail. 14

Or

9. 384 school teachers were classified into six categories of adjustment ranging from a high level of adjustment to low level of adjustment as under :

Categoeries	I	II	III	IV	V	VI	Total
No. of school Teachers	48	61	82	91	57	45	384

Does this classification differ significantly from the one exdpected if adjustment is supposed to be distributed normally in our population of school teachers ?

14

हिन्दी माध्यम

- नोट :- (i) किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।
- (ii) प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न कीजिए।
- (iii) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य है।
- (iv) विद्यार्थी संलग्नित सांख्यिकी सारणी तथा नॉन-प्रोग्रामेबल कलकुलेटर का प्रयोग कर सकते हैं।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं सात के उत्तर दीजिए :

- (i) बेसल गेंगलिया
- (ii) यंग हैल्महोल्ट्ज
- (iii) फोविया
- (iv) मोशन पैरालेक्स
- (v) तन्दुरुस्ती की अच्छाई
- (vi) उद्बोधन या चमक
- (vii) ध्यान का विस्तार
- (viii) ऑटोकाइनेटिक प्रभाव
- (ix) अपसारी विचार
- (x) द्वितीय प्रकार की त्रुटि

(xi) सफलतापूर्ण स्कैनिंग

(xii) कुकुदता।

7×2=14

इकाई—I

2. रंग दृश्य के सिद्धान्तों पर प्रकाश डालिए।

14

अथवा

3. चित्र की सहायता से कान की संरचना तथा कार्य पर चर्चा कीजिए।

14

इकाई—II

4. प्रत्यक्ष ज्ञान की परिभाषा दीजिए। गहरे प्रत्यक्ष ज्ञान के मोनो-कुलर तथा बाइनोकुलर संकेतों का वर्णन कीजिए।

14

अथवा

5. निम्न पर संक्षिप्त टिप्पणियाँ लिखिए :

(a) ध्यान को प्रभावित करने वाले वस्तुनिष्ठ कारक

(b) प्रत्यक्ष ज्ञान की विशेषताएँ।

7,7

इकाई—III

6. निम्न पर संक्षिप्त टिप्पणियाँ लिखिए :

(a) समस्या समाधान की स्थितियाँ

(b) विचारों के प्रकार।

7,7

अथवा

7. सृजनात्मकता के टॉरेन्स सिद्धान्त का विस्तृत वर्णन कीजिए। 14

इकाई—IV

8. सामान्य प्रायिकता वक्र की विशेषताओं का विस्तृत वर्णन कीजिए। 14

अथवा

9. स्कूल के 384 अध्यापकों का उच्च स्तर से निम्न स्तर के लिए 6 श्रेणियों में वर्गीकरण किया गया जो निम्न प्रकार है :

श्रेणियाँ	I	II	III	IV	V	VI	कुल
स्कूल के अध्यापकों की संख्या	48	61	82	91	57	45	384

क्या यह वर्गीकरण सार्थक रूप से आशा से भिन्न है यदि समायोजन को स्कूल के अध्यापकों की संख्या को सामान्य रूप से वितरण मान लिया जाय ?

14

(Punjabi Medium)

- ਨੋਟ :-
- (i) ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ । ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹਨ ।
  - (ii) ਹਰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ।
  - (iii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।
  - (iv) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਸੰਖਿਅਕੀ ਸਾਰਣੀ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਪ੍ਰੋਗਰਾਮੇਬਲ ਕਲਕੁਲੇਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਸੱਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ :

- (1) ਬੇਸਲ ਗਾਂਗਲਿਆ
- (2) ਯੰਗ ਹੈਲਮਹੋਲਟਜ਼
- (3) ਫੋਵੀਆ
- (4) ਮੋਸ਼ਨ ਪੈਰਾਲੇਕਸ
- (5) ਤੰਦੁਰੁਸਤੀ ਦੀ ਚੰਗਿਆਈ
- (6) ਚੇਤਨਾ ਜਾਂ ਚਮਕ
- (7) ਧਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ
- (8) ਆਟੋਕਾਇਨੇਟਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
- (9) ਅਪਸਾਰੀ ਵਿਚਾਰ
- (10) ਦੂਜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੁੱਟੀ
- (11) ਸਫਲਤਾਪੂਰਣ ਸਕੈਨਿੰਗ
- (12) ਕੁਰਟੋਸਿਸ।

7×2=14

ਇਕਾਈ-I

2. ਰੰਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਉ।

14

ਜਾਂ

3. ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੰਨ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

14

ਇਕਾਈ-II

4. ਪ੍ਰਤੱਖ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ । ਡੂੰਘੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਗਿਆਨ ਦੇ ਮਨੋ-ਕੁਲਰ ਅਤੇ ਬਾਇਨੋਕੁਲਰ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 14

ਜਾਂ

5. ਨਿਮਨ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਖੋ :
 (i) ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ
 (ii) ਪ੍ਰਤੱਖ ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ । 7,7

ਇਕਾਈ-III

6. ਨਿਮਨ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਖੋ :
 (i) ਸਮੱਸਿਆ ਸਮਾਧਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
 (ii) ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ 7,7

ਜਾਂ

7. ਸ੍ਰਜਨਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਟਾਰੇਂਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 14

ਇਕਾਈ-IV

8. ਸਮਾਨ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਕਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 14

ਜਾਂ

9. ਸਕੂਲ ਦੇ 384 ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਨਿਮਨ ਪੱਧਰ ਲਈ 6 ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਨਿਮਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ	I	II	III	IV	V	VI	
ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	48	61	82	91	57	45	384

ਕੀ ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਣ ਸਾਰਥਕ ਰੂਪ ਨੂੰ ਆਸ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਮਾਯੋਜਨ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਰੂਪ ਤੋਂ ਵੰਡ ਕੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ? 14